

Program för social hållbarhet 2025

Inledning

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre; Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla¹.

Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för 2025:

Fokusområde 1 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Detta fokusområde syftar till att Umeå på väg mot 200 000 invånare ska fortsätta vara en trygg, öppen och socialt sammanhållen kommun med hög grad av tillit och välbefinnande.

1.1 Umeå växer tryggt och säkert

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter.

Huvudansvar: KS, IFN, FGN, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.2 Ett Umeå fritt från våld

Arbetet med ett Umeå fritt från våld syftar till att minska våldet i Umeå kommun.

Huvudansvar: KS, IFN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.3 Motverka segregation och framväxten av utsatta områden

Eftersom ökad segregation minskar tillfällena för möten mellan människor, samt påverkar tilliten och sammanhållningen i samhället är det viktigt att långsiktigt arbeta för att motverka alla former av segregation, såväl ekonomisk segregation som bostadssegregation eller etnisk segregation.

Huvudansvar: KS, IFN, FGN, FN, KN, UKF genom Bostaden och Ultra

¹ Se Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028 för en beskrivning och definition av det strategiska området Goda livsvillkor.

Fokusområde 2 – Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska även fortsatt genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete. De insatser som anges under detta utvecklingsområde ska därför ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

All planering ska genomsyras av öppenhet, demokrati och jämställdhet. Vi ska utveckla det offentliga rummet så att alla, flickor och pojkar, kvinnor och män kan vistas där på lika villkor.

Huvudansvar: JUSK, KS, BN, TN

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Arbetet har fokus på att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys skapa en jämnare fördelning av makt och resurser.

Huvudansvar: JUSK

2.3 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Arbetet knyter an till ett Umeå fritt från våld som utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld, samt det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet.

Huvudansvar: JUSK, IFN, TN

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval.

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas

Arbetet utgår ifrån barnkonventionens grundläggande principer om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på i alla frågor som rör det, och är en del i det pågående arbetet med dialog och demokratiutveckling med fokus på utvecklad medborgardialog.

Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

3.2 Motverka barnfattigdom

Arbetet mot barnfattigdom utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan för halverad barnfattigdom.

Huvudansvar: IFN, GVN, PN, KN, FN, FGN, KS, TN, BN

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet är en viktig del för att uppnå en socialt hållbar utveckling genom att skapa goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för hela befolkningen i Umeå kommun. Både det hälsofrämjande och det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. Inom fokusområdet barns uppväxtvillkor prioriteras kommunens folkhälsoarbete med barn och unga, men arbetet är viktigt livet ut och ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlika förutsättningar för en god folkhälsa ska genomsyra hela programmet.

Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

Fokusområde 4 - Boende och bebyggelsemiljö

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor.

4.1 Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten

Arbetet utgår ifrån de strategier för hållbar tillväxt som fastställs i översiktsplanen, som gynnar hållbara flöden, skapar förutsättningar för ett gott vardagsliv och värnar betydelsen av lokal platsidentitet och social hållbarhet, där ett fortsatt målmedvetet arbete för ökad blandning i hela kommunen är grundläggande.

Huvudansvar: KS, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

4.2 Stärka mötesplatser och överbygga barriärer

Arbetet utgår ifrån rekommendationerna i rapporten Umeås stadsdelar – så står det till, samt Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, som understryker vikten av att stärka mötesplatser, skapa förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter, samt platser och motverka såväl fysiska som sociala barriärer i det offentliga rummet.

Huvudansvar: KS, BN, FN, KN, TN, ÄN UKF genom Bostaden och Ultra

4.3 Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet

Kommunens övergripande bostadspolitiska mål är att möta både dagens och framtidens behov av bostäder. För en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet kan det behövas särskilda åtgärder riktade mot de mest utsatta i samhället, utifrån Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram.

Huvudansvar: KS, BN, IFN, TN, UKF genom Bostaden

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

Arbete och sysselsättning har betydelse för människors livskvalitet och delaktighet och inflytande i samhällslivet. Att kunna försörja sig är en grundläggande förutsättning för goda livsvillkor och för att minska socioekonomiska skillnader. Även sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. Lika viktigt som sysselsättningen i sig är rätten till yrken utefter ens kompetens. En jämlik arbetsmarknad är vad som på allvar skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.1 Skapa förutsättningar för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden

Utbildning är en nyckel till försörjning, inte minst för personer i olika typer av utsatthet, och en grundläggande faktor för att kunna stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Kort eller ingen utbildning innebär markant högre risk för arbetslöshet, lägre lön och i förlängningen ohälsa. De data som kommunen har kring livsvillkor, ekonomi och hälsa utgör beslutsunderlag för att prioritera och följa upp kommunens arbete med jämlikhet och folkhälsa.

Huvudansvar: FGN, GVN, KS, IFN, ÄN, UKF genom Bostaden

5.2 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.

Huvudansvar: FGN, GVN, IFN

5.3 Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas

För att säkerställa mångfald och jämlika möjligheter behöver kommunen som arbetsgivare visa att medarbetare inte missgynnas på grund av etnisk bakgrund eller trosuppfattning vid rekrytering, möjlighet till intern rörlighet, utveckling och avancemang. Kommunen i egenskap av arbetsgivare ska ta fram tydliga åtgärder för att nå breddad rekrytering till ledningsarbete, i första hand genom att aktivt bredda rekryteringen till de kommuninterna ledarskaps- och traineoutbildningar som genomförs. Ett systematiskt arbetssätt för att bättre mäta och möjliggöra analys och åtgärder i relation till diskrimineringsgrunderna behöver tas fram. Arbetet skall följas upp inom ramen för aktiva åtgärder och de personalpolitiska målen.

Huvudansvar: PN, KS

5.4 Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet

Begreppet skuggsamhälle används för att beskriva en växande grupp av marginaliserade människor i samhället som lever utanför samhällets skyddsnät och som ofta utnyttjas på arbetsmarknaden. Ett växande skuggsamhälle och ökad arbetslivskriminalitet i form av exempelvis människohandel och exploatering riskerar att ha negativ inverkan på demokratin och tilliten i samhället, vilket är viktiga fundament för den sociala hållbarheten.

Huvudansvar: KS och GVN

Uppföljning

Strategisk utveckling, samhällsbyggnadsförvaltningen, är programansvarig och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Riktade utvecklingsanslag för social hållbarhet

Anslag (tkr)	Budget 2024	Budget 2025	Plan	
			2026	2027
Utvecklingsanslag social hållbarhet	6 000	6 000	6 000	6 000

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument samt dokument som relaterar till flera fokusområden

- Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028
- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling
- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun
- Program för tillgänglighet i Umeå kommun
- Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Relaterade dokument för fokusområde 1

- Handlingsplan mot våld
- Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert
- Färdriktning 2020–2025 Umeå växer tryggt och säkert

Relaterade dokument för fokusområde 2

- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN)
- Länsstrategi Ett jämställt Västerbotten 2023–2030

Relaterade dokument för fokusområde 3

- Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom
- Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet

Relaterade dokument för fokusområde 4

- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram
- Umeå kommuns handlingsplan mot hemlöshet

Relaterade dokument för fokusområde 5

- Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.